

A hálózat ereje a Kárpát-hazában

Jövőbe tekintő beszélgetés Tímár Alpárral

Závogyán Magdolna: *A mi egymásra találásunk úgy öt-hat évvel ezelőtti, a kapcsolódási pont pedig a Kárpát-medence közművelődése, közösségei. Mit gondolsz magáról a Kárpát-medencei közművelődésről, hogyan lehetne a mai kihívásokkal teli viszonyokban erre jó válaszokat adni – Kárpát-medencei szinten?*

Tímár Alpár: Hiánypótló az intézet tevékenysége, egy olyan tevékenység, amiről éveken keresztül mindenki beszélt, de soha nem történt igazából semmi. Most történik, és reményeim szerint az lesz a következménye, hogy létrejön egy olyan alap, amire boldogan és eredményesen lehet építkezni. Úgy érzékelem és értékelem, hogy ez az alap most itt megszületett. Az általatok létrehozott intézmény inkubátorház-szerűen el fogja tudni látni az összmagyarság – szerintem nemcsak a Kárpát-medence – számára azt a szerepet is, hogy ebből kifejlődhet egy intézményrendszer, hálózat, ami valami olyat fog nyújtani, amire az elmúlt bő ötven évben nem volt példa. A határokon túl erre nagyon nagy szükség van.

Hiszen a határon túli magyar közösségek összetartását, összetartozását fel kell vállalni. Évekkel ezelőtt, mint említetted az interjú elején, felnyitottad a szemem,

engem erdélyiként és minket egy olyan irányba vezetél, hogy le kell menni a gyökerekig. Ezért azóta mi is ebben gondolkodunk az általunk végzett tevékenységekben. Úgy érzem, hogy azzal, amit csináltunk a Kárpát-medencében, hazámban, Erdélyben is újra tudjuk építeni és szorosabbá tudjuk tenni a nemzet belüli kapcsolatokat a gyökerekig visszanyúlva. Ehhez elengedhetetlen egy ilyen jellegű intézmény. De nem is maga az intézet, hanem akik csinálják, és a hit, ami vezérli ezt az egészet. Azt érzem, hogy abban, amit csináltok, olyan erő van, hogy az ember, miután beszélget veled másfél órát, szinte a levegőben tudna visszamenni Budapestig, mert olyan erőt ad a hely, és ahogyan személy szerint te ezt végzed, és ahogyan hiszel benne, hogy az ember képes lenne bármire ezek után. Véleményem szerint, ha ezt közvetíteni tudjátok, át tudjátok adni a határon túli közösségeknek, legyen szó Pozsonyról, Szabadkáról, netalántán Kolozsvárról, akkor ez az erő megsokszorozódhat, és csodálatos eredményt szülhet ez az egész. Én tényleg le vagyok nyűgözve, nincsenek szavaim.

Z. M.: *Köszönjük szépen. Amikor 2012-ben új alapokra helyezve*

kezdtük újragondolni a közművelődési szakterületet, akkor a szakemberek hálózatban kezdtek el gondolkodni, hogy azon keresztül meg tudjuk teremteni a Kárpát-medencével vagy akár a diaszpórával való együttműködést. Mi szakmailag az EMKE-t, a Csemadokot, a Kárpát-aljai magyar házakat, a vajdasági vagy a lendvai magyar intézetet szövetségeseinknek érezzük.

Mit gondolsz, hogy azok az irányvonalak, amit itt az anyaországban elkezdtünk, ha a 130 éves EMKE-re alapozunk – említve Erdélyt, szűkebb pátriádat –, akkor az egy jó irány lehet-e az erdélyi közművelődésnek?

T. A.: Mint erdélyi persze, hogy az EMKE mellett teszem le a voksomat, ugyanakkor el kell

mondanom, hogy Erdély sokszínűsége – földrajzilag is hatalmas – feltételezi azt, hogy vannak más entitások is, akit esetleg ebbe bele lehetne vonni. Ahhoz, hogy eredményesek legyetek, az EMKE mint ernyőszervezet biztos, hogy nagyon jó partner lehet ebben a munkában. De lehet, hogy a ti erőtökkel meg hitetekkel segíteni kell az EMKE-nek abban, hogy minél szélesebb körben tudja ezt a tevékenységet népszerűsíteni. Amit én követendő dolognak látnék és javasolnék is, nagyon fontos az erdélyi magyar egyházak vezetőivel való kapcsolatfelvétel. Erdélyben mind a mai napig nagyon erős közösségépítő szerepük van a történelmi magyar egyházaknak, és a vezetőik tevékenységükkel, odaadásukkal megtesznek mindent, hogy a közösségük ott együtt és egyben maradjon. Fontos az RMDSZ szerepe is. Hiszek abban, hogy minden csatornát fel kellene használni ahhoz, hogy mindenhová eljusson ez a szellemiség, tenniakarás.

Tulajdonképpen Erdélyben, de bárhol a Kárpát-medencében szükség van arra, hogy minél több olyan lehetőség adódjon, amely az összetartozásunkat erősíti. Lehet szó egyházzal, színházzal, bármiről, ez egy új csatorna, amin keresztül olyan lehetőségek adódnak a Kárpát-medencei magyar közélet számára, amibe csak bele kell kapaszkodni. Tehát nem kell kitalálni, itt van, lehet csinálni – és ezzel élni kell. Azt gondolom, hogy az intézményetek meg fogja találni mindenhol azokat az embereket, akik befogadók, akikkel nemcsak egy szokásos támogató–támogatott viszony alakul. Táptalajra fog ez találni, bár hosszú távú projekt, és látom ennek a munka részét is, ami nem kevés.

Z. M.: *Valóban nem kevés. Mindig úgy is állunk hozzá szakmai oldalról, egyrészt nem sietünk sehová, mert azt gondoljuk, hogy a beágya-*

A Nemzeti Művelődési Intézet épülete

zottság és a társadalmi elfogadottság nagyon fontos. Ha elkezdünk egy fejlesztő folyamatot, a módszertanát mindig úgy választjuk meg, hogy az adott közeghez illeszkedjen, és nem szabad ezt siettetni, mert ennek belülről kell érlelődnie, mintegy kovászként kell ott újraéleszteni azokat a folyamatokat, amelyek a '45 előtti, vagy a Trianon előtti időkben megvoltak a magyar emberekben. Mindenféleképpen hálózatban gondolkodunk. A hálózat az, amely megadja ennek az egésznek az erejét. Azonban egységes válaszokat csak úgy tudunk adni a kihívásokra, ha az egyediséget is vizsgáljuk; legyen ebben partner akár az egyház, akár egy módszertani központ. Nagyon fontos, hogy a kis közösségekig is eljussunk, mert gyakorlatilag a nemzetünk gyökerét, a hajszálgyökereket mindenféleképpen ezek a kis közösségek adják.

Amikor ez a beruházás indult, nagyon sok ember szkeptikusan úgy fogalmazott, hogy egyfajta identitásvesztés az, hogy nem a fővárosban lesz a Nemzeti Művelődési Intézet székháza. A te szemzőgedből mi a véleményed erről, hogy látod ezt?

T. A.: Abban hiszek, és vallom, hogy nagyon jó, hogy nem a fővárosban épült fel a székház. Nagyon jól nézne ki ez a gyönyörű épület bárhol Budapesten, a Várban, vagy éppen a Városligetben. De önmagában egy épület maradna. Az emberek töltik meg tartalommal, és azzal, amiben hisznek. Amit az intézet képvisel, a feladat, amit végez, az nem Budapest- vagy fővároscentrikus. Álomszerű, hogy itt van. Jó ide bejönni. Úgy éreztem, mintha Magyarország vagy a magyarság közepén lennék, és innen lenne az egész összetartva, irányítva, és kulturálisan olyan irányba terelve, ami a jövőnket megalapozza, biztosítja. Az általatok végzett tevékenységnek a lényege nem követeli meg azt, hogy ez a fővárosban legyen. Mint a Nap a Naprendszerben, ti vagytok a központ, adjátok a meleget, és minden mást is ahhoz, hogy a körülöttetek gravitáló intézmények, emberek, ötletek tovább tudjanak fejlődni. Ha ezt az emberek nem veszik, teljesen mindegy, hogy hol van ez az épület, ez egy betontömb lenne, ahogy az előbb is mondtam; ha már a tervezési folyamatában nem lett volna el-

A magyarság történetét bemutató fríz részlete a Nemzeti Művelődési Intézet homlokzatán

mondva a tervezőnek, vagy te nem tudtad volna, hogy mit akarsz ezzel közvetíteni. Akkor egy gyönyörű épület lenne a mező közepén, mindenkinek tetszene, megállna itt esetleg Kecskemét és Békéscsaba között, gyönyörködne, elfogyasztana egy kávé, és elmenne. De ez nem erről szól. Ez arról szól, amit közvetítetek, a tartalomról, amivel megtöltöttétek. Ez arról szól, hogy az ember bejön, elbeszélget veletek három órát, és úgy megy el, hogy de jó magyarnak lenni. És igen, itt az ember büszke, hogy magyar. És ez egy nagyon nagy dolog, ez tetszik nekem a legjobban ebben az egészben.

Z. M.: *Nagyon jó hallani, hogy ezt érzed. Most végezetül még a jövőről szeretnélek kérdezni. Az elmúlt években ugye sokat dolgoztunk együtt, bár gyakorlatilag nem egy szakterületen: te az irodalom és a média területén, mi a közművelődés és a közösségek oldalán. Hogyan látod az elkövetkezendőkben, milyen közös együttműködésre épülő projektjeink lehetnek, akár Kárpát-medencei, vagy akár a diaszpóra magyarsága szintjén?*

T. A.: Én abban hiszek, hogy akkor jönnek létre igazán nagy dolgok, akkor születnek eredmények, ha azok az emberek, akik hisznek abban, amit csinálnak, összefognak.

Mivel mi a tevékenységünk céljaul feladatként azt kaptuk, illetve azt szabtuk meg magunknak, hogy a nemzetet célozzuk meg, úgy érzem, hogy ha minél több hozzánk hasonló ember összefog, akkor a nemzetet ettől sokkal hatékonyabban tudjuk elérni, mint ha külön-külön szaladnánk neki ennek a feladatnak. Olyan emberekkel kell egy csapatot alkotni, akik hisznek abban, amit csinálnak, és hisznek az eredményeikben, a közösségekben, hiszen itt mi nem magunkért végezzük a feladatunkat. Ha magunkért csinálnánk, szerintem nem itt ülnénk. Beszélgethetnénk máshol.

Ha mindenki a saját kapcsolatrendszerét, tudásanyagát, munkáját beteszi a közösbe – ahogy Székelyföldön fogalmaznak –, akkor egy istentelen nagy eredménnyel tudunk előrukkolni. Egy ilyen projekt mögé, mint amit ti itt vezettek, amiben hisztek, amit követtek, kötelessége mindenkinek beállni támogatóként, partnerként, hogy a cél elérését támogassa. És a cél a nemzeti megmaradásunk, aminek egyik alappillére, hogy a kultúránkat megőrizzük, megvédjük. Mi ezért dolgozunk.

Z. M.: *Igen, reméljük, több évtizeden keresztül tudjuk ezt még végezni – mindenki a maga szegmensében, de mégis összekapaszkodva, mert én is azt gondolom, hogy ennek van ereje.*

TÍMÁR ALPÁR jogász, gazdasági szakember. 2017-től a Nemzeti Tehetséggondozó Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság ügyvezető igazgatója. Számos, a magyar kultúra minden területét lefedő projekt megálmodója és kivitelezője.